

10 septembrie, ora 13.00

Generozitate prin muzică

27 august - 24 septembrie 2023
festivalenescu.ro

Program

SERIA ORCHESTRELOR ROMÂNEȘTI

Sala Radio

ORCHESTRA SIMFONICĂ BUCUREȘTI

DELYANA LAZAROVA dirijoare

DIANA MOȘ vioară

VLAD STĂNCULEASA vioară

Dediu *Frenesia* 2 pentru orchestră op. 84b

Iorgulescu *Ipostaze VI* pentru vioară, alămuri și percuție

Bartók Concertul nr. 1 pentru vioară și orchestră Sz. 36

Andante sostenuto / Allegro giocoso

Pauză (15 minute)

Sibelius Simfonia nr. 5 în mi bemol major op. 82

Tempo molto moderato / Andante mosso, quasi allegretto / Allegro molto

Dan Dediu: *Frenesia* 2 pentru orchestră, op. 84b

Cuvântul autorului: „Lucrarea muzicală *Frenesia* 2 (câștigătoarea concursului de compoziție România o rapsodie europeană în anul 2000) reprezintă o metaforă muzicală a spiritului românesc. Virtuozitatea orchestrală, vivacitatea și inspirația de origină folclorică se combină cu spontaneitatea și verva ideilor muzicale folosite într-un mod asociativ inedit. Mizând pe caracterul scânteietor al muzicii, deopotrivă accesibil specialiștilor și nespecialiștilor, am adunat laolaltă diverse melodii tradiționale românești (din folclor și din tradiția bisericească bizantină), pe care le „aduc la zi” cu ajutorul unei tehnici de compoziție și orchestrație contemporane. Pornind de la ideea unei „rapsodii metaforice”, de la încercarea de a capta spiritul rapsodic, am încercat să merg mai departe, într-o găsire a unei construcții unitare a opusului. Această unitate este realizată cu ajutorul a două motive-simbol care străbat, ca un fir roșu, întreaga construcție. Pe de o parte, este vorba de un motiv melodic rapid cu un profil descendent-ascendent, situat în registrul acut și care capătă diferite înfățișări sonore și coloristice, iar pe de alta de un motiv melodic grav, a cărui expresie lirică duce cu gândul la doină și hora lungă. Cele două motive alternează, dând naștere la doi poli expresivi: bucuria și durerea. Topite într-o concepție unitară, temele acestei lucrări simfonice (o horă moldovenească preluată din repertoriul fanfarei din satul Zece Prăjini, două colinde transilvane, un joc muntenesc și unul dobrogean) se transfigurează, devenind purtătoarele unui spirit hotărât, plin de viață și forță. Forma lucrării este constituită dintr-o succesiune de tablouri. Fiecare tablou izvorăște dintr-o imagistică pregnantă și dintr-un caracter diferit. Sunt astfel îngemănate – printr-o tehnică proprie de variațiune – sonorități și imagini foarte diferite, ce grefează buna-dispoziție pe un fond tragic. Pe scurt: o rapsodie cu mauvaise conscience, auto-ironică”.

Adrian Iorgulescu: *Ipostaze* 6 pentru vioară, alămuri și percuție

Cuvântul autorului: „*Ipostaze* 6 pentru vioară, alămuri și percuție (2022) înseamnă pentru mine o tentativă de surmontare a unei dificultăți autoimpuse, respectiv aceea de a realiza „acordajul” necesar între capacitățile expresive, tehnice, timbrale ale viorii pe de o parte și ale complexului fanfară-percuție pe de altă parte. M-a incitat această provocatoare „schismă”, născută din aparenta incompatibilitate dintre posibilitățile instrumentului solist și valențele ansamblului acompaniator, iar soluțiile le-am găsit prevalent în jocul unor combinații orchestrale, al unor moduri alternative de scriitură, al unor complementarități ritmico-melodice, sau în dialectica densităților, planurilor etc. Pe palier constructiv, lucrarea alcătuită din trei entități relativ contrastante folosește un material – cadru inițial –, mereu îmbogățit și transformat pe parcursul derulării sonore, prin frecvente modificări de natură dinamică, agogică, dramaturgică.

Program

În plus, am introdus în fiecare dintre secțiunile aferente un modul cvasi-identic repetitiv, practic un tipar secvențial episodic de factură tonală, fără nici o legătura cu conductul expozitiv propriu-zis. Rolul său, oarecum paradoxal rezidă în faptul că îndeplinește atât o funcție unificatoare în ambientul general al piesei, cât și una de intruziune bruscă, neaderentă, în contextul referențial al părților componente”.

Béla Bartók: Concertul nr. 1 pentru vioară și orchestră Sz. 36

Compusă în 1907-1908, lucrarea a fost publicată abia în 1956, după dispariția fizică a autorului, dar și a violonistei Stefi Geyer, care deținea manuscrisul. Ținerea materialului în sertar de către femeia căreia, îndrăgostit, compozitorul i-l dedicase, ar putea părea un act egoist. Dacă ne gândim, însă, că Bartók nu și-a dorit nici măcar interpretarea opusului imediat următor, *Două portrete*, care prelucrează muzica din piesa concertantă, înțelegem că dimensiunea personală cântărea atât de mult, încât Geyer, care îl respinsese pe tânărul pretendent, a avut delicatețea să nu folosească partitura, simbol al celor mai delicate sentimente, în scopuri profesionale. Prima parte îi corespunde frumoasei și talentatei Stefi, într-un mod liric, sensibil și intim, iar cea de a doua impetuosului Béla, sau, poate, întâlnirii amoroase niciodată consumate dintre cei doi, imaginată în schimbările frecvente de tempo și de atmosferă, care se încheie fără amărăciune, într-o îmbrățișare melancolică, dar luminoasă.

Jean Sibelius: Simfonia a V-a în mi bemol major op. 82

Dintre cele șapte simfonii compuse de Jean Sibelius, Simfonia a V-a este nu doar cea mai populară, ci și cea care l-a costat pe autor cel mai mare efort și cel mai îndelungat timp de lucru. Notoriu pentru perfecționismul său, Sibelius s-a declarat nemulțumit după premiera din 8 decembrie 1915, deși primirea publicului s-a arătat entuziastă. Momentul nu era ales deloc întâmplător: În ziua în care împlinea 50 de ani, Sibelius își dirija noua simfonie, scrisă la comanda Guvernului Marelui Ducat al Finlandei. Pentru poporul său aflat în plină afirmare a propriei identități și în căutarea obținerii independenței față de Imperiul Țarist, Sibelius întruchipa un erou, într-atât încât aniversarea zilei sale de naștere devenise o sărbătoare națională anuală. În marile lucrări orchestrale realizate de Sibelius, dimensiunea emoțională primează. Stările afective, impresiile lăsate de întâlnirea cu natura, senzațiile difuze, visele, subconștientul ocupă un loc mai important decât formele moștenite. Dacă la Beethoven, Simfonia a V-a surprinde conflictul personal cu destinul potrivit și victoria creativității și a forței morale, creația omonimă a lui Sibelius reprezintă îmbrățișarea plină de recunoștință a destinului benevolent. După ce trecuse prin nu mai puțin de 14 operații care îi îndepărtaseră mai multe tumori la gât, pasionat de excese alcoolice și tabagice în petreceri care l-au ruinat în repetate rânduri și i-au pus în pericol căsnicia, contestat de presa internațională în calitate de compozitor de anvergură europeană, Sibelius realizează că miza noii simfonii era însăși salvarea propriei reputații. Intrată în memoria publică în special datorită ultimei părți, solară, energică și triumfală, Simfonia a V-a își extrage finalul dintr-o experiență pasageră dar semnificativă pentru sensibilitatea compozitorului: după mărturisirile sale, vederea unui stol mare de lebede care a poposit în preajmă înainte de a dispărea la orizont l-a fascinat și l-a inspirat să compună „imnul lebedelor”, tema care încununează o lucrare situată până în acel punct într-o continuă tranziție. Astfel, trăirea nemijlocită a purității și măreției naturii sublimează traseul personal într-o cheie universală a libertății și victoriei asupra tuturor limitelor omenești.

Mihai Cojocaru

Orchestra

Fondată în anul 2007, **Orchestra Simfonică București** este un ansamblu muzical românesc de prim rang. A fost înființată de trei tineri muzicieni ambițioși, reunind în componența sa cei mai valoroși artiști instrumentiști din România. Din dorința de a oferi iubitorilor de muzică posibilitatea de a intra în contact cu muzica de calitate, Orchestra Simfonică București a dezvoltat concepte muzicale originale și novatoare, transpuse pe scena stagiunii anuale Salut CULTURA!. Notorietatea și recunoașterea valorii au venit în urma impresionantei serii de concerte și evenimente

susținute atât în săli tradiționale de concert și în aer liber, cât și în locuri mai puțin convenționale. Orchestra Simfonică București abordează o paletă variată de repertoriu, de la muzica clasică până la stiluri mai puțin convenționale, precum muzică de film, pop/rock și crossover. Scalabilitatea orchestrei, larga paletă stilistică și nonconformismul sunt principalele atuuri ale Orchestrei Simfonice București.

Misiunea Orchestrei Simfonice București este promovarea excelenței în muzică și atragerea tinerilor în sălile de concert.

După ce a câștigat Siemens Hallé International Conductors Competition în februarie 2020, **Delyana Lazarova** a fost dirijor asistent al lui Sir Mark Elder la Hallé Orchestra și director muzical al Orchestrei de Tineret de la Hallé din Manchester. În același an, a câștigat Premiul de dirijat James Conlon la prestigiosul Festival de Muzică din Aspen, iar printre succesele anterioare se numără Concursul Internațional de Dirijat NRTA în 2019 și Bursa de dirijat Bruno Walter la Festivalul de Muzică Contemporană Cabrillo din California în 2017 și 2018.

©Marco Borggreve

Stagiunea 2022/23 rezervă câteva debuturi interesante pentru Delyana: în America va dirija Orchestra Simfonică din Fort Worth, Orchestra Simfonică din Puerto Rico și ROCO Houston. Ea se alătură Teatrului de Stat din Darmstadt pentru Concertul de Anul Nou, lucrează pentru prima dată cu Orchestra Simfonică din Göteborg, Orchestra de Cameră din Basel, WDR Funkhausorchester și pleacă în turneu cu Orchestra Națională din Lille. În această stagiune revine, de asemenea, la Orchestra Națională din France și la Orchestra Simfonică a Orașului Birmingham. Cu Orchestra Hallé deschide stagiunea de concerte la Manchester și Dublin și încheie stagiunea interpretând *Ritualul primăverii* de Stravinski la Nottingham. În ultimele stagioni, Delyana Lazarova a lucrat cu orchestre precum Orchestra Filarmonică BBC, Orchestra Simfonică a Orașului Birmingham, Orchestra Națională a Franței, Real Filharmonía de Galicia, Klangforum Wien, Kammerphilharmonie Graubünden, Musikkollegium Winterthur, Collegium Musicum Basel, London Mozart Players, Orchestra Simfonică a Radioului Național Bulgar, Göttinger Symphonieorchester, Orchester des Staatstheaters Meiningen, Estonian Festival Orchestra și Aspen Conducting Academy Orchestra.

Educația muzicală internațională a Delyanei Lazarova influențează repertoriul său vast. Născută în Bulgaria, are o afinitate naturală pentru repertoriul est-european și rusesc (Dvořák, Stravinski, Ceaikovski, Bartók), dar se simte la fel de bine în perioada clasică vieneză, influențată în principal de studiile sale din Elveția. De asemenea, este pasionată de muzica contemporană; în stagiunea 2022/23 va dirija o premieră mondială de William Balcom, precum și lucrări de Caroline Shaw și Dobrinka Tabakova. În stagiunea trecută a prezentat în premieră Mars de Jennifer Walshe la Amsterdam și Viena cu Klangforum Wien, iar printre alți compozitori incluși în programările sale din ultimele sezoane se numără Sofia Gubaidulina, Joan Tower, Jennifer Walshe, Oliver Vibrans și Christopher Theofanidis, Michael Gilbertson și Charles Peck. Delyana Lazarova este puternic angajată în proiecte de educație muzicală și de sensibilizare și se bucură din plin de conducerea concertelor educative ale Orchestrei Hallé. În vara anului 2022, au concertat pentru aproape 17.000 de elevi din orașul Manchester și din împrejurimi.

A studiat dirijatul la Zürcher Hochschule der Künste (ZHdK) cu profesorul Johannes Schlaefli. A participat la numeroase cursuri de măiestrie cu Bernard Haitink, Paavo Järvi, Leonard Slatkin, Mark Stringer, Robert Spano și Matthias Pintscher și l-a asistat pe Cristian Măcelaru la WDR Sinfonieorchester Köln și la Orchestre National de France. Pe lângă masteratul în dirijat, este o violonistă desăvârșită, cu un masterat și o diplomă de interpretare de la Jacobs School of Music din Indiana, unde a studiat cu Mauricio Fuks și a primit o bursă pentru excelență artistică.

Solistă

Violonista **Diana Moș** (n. 1972), absolventă a Universității Naționale de Muzică din București la clasa de vioară a maestrului Daniel Podlovski, este profesor universitar la disciplina Muzică de cameră, în cadrul aceleiași instituții. Din 2016 este rector al Universității Naționale de Muzică din București.

Ca solistă, abordează repertorii diverse, dintr-o arie stilistică variată, de la clasic la contemporan, cu o afinitate pentru muzica nouă, pe care o promovează ca membră a formației Profil. Activitatea sa concertistică, preponderent camerală, cuprinde prime audiții din repertoriul românesc și universal, precum și înregistrări Radio și TV ce au contribuit la realizarea mai multor discuri. A participat la Festivalul George Enescu, Săptămâna Internațională a Muzicii Noi, Festivalul Meridian, Festivalul World Music Days, Toamna Varșoviană, Rumänische Kulturtage Berlin, Culturescapes Rumänien Elveția, Intersonanzen – Brandenburgisches Fest der neuen MusikPotsdam, promovând îndeosebi muzica românească.

În 2010 a câștigat Bursa George Enescu oferită de Institutul Cultural Român pentru un stagiul la Cité des Arts în Paris iar în 2021 a fost distinsă cu Ordinul Național al Legiunii de Onoare (Chevalier de la Légion d'Honneur) al Republicii Franceze.

Este autoarea cărții intitulate *Introducere în hermeneutica discursului muzical*, elaborate ca urmare a studiilor doctorale realizate sub îndrumarea profesorului Nicolae Brânduș și consultantului științific, profesorul Dinu Ciocan.

Solist

Violonistul român/suedez Vlad Stănculeasa duce o viață muzicală bogată ca solist, concertmaestru și muzician de cameră în toată Europa, Asia și America de Sud.

A concertat în formații camerale alături de Maxim Vengerov, Janine Jansen, Alberto Lysy, Maximilian Hornung, Jose Gallardo, Viktoria Mullova, Jeremy Menuhin și Ana Chumachenco. A primit premii la Concursul Internațional de vioară George Enescu, Concursul Renata Molinari, Concursul Internațional Valsesia Musica, precum și Premiul Enescu 2007 pentru cea mai bună interpretare a lucrării *Impressions d'enfance* de Enescu.

Ca solist, a concertat cu Orchestra Simfonică din Göteborg, Orchestra de Cameră din Lausanne, Orchestra de Cameră din Basel, Orchestra de Cameră din Coreea, Kammersymphonie Leipzig, Filarmonica George Enescu. A colaborat ca solist cu numeroși dirijori, printre care Kent Nagano, Lahav Shani, Han Na Chang, Konrad von Abel, Joana Carneiro, Min Kim și Mischa Katz.

Stănculeasa a fost concertmaestru al Orchestrei Simfonice din Göteborg din 2010 până în 2019. Anterior, a fost concertmaestru al Orchestrei Naționale Spaniole din Madrid și concertmaestru al Orchestrei de Cameră din Basel, unde a condus adesea ansamblul fără dirijor. În prezent, este concertmaestru al Orchestrei Simfonice din Basel, al Orchestrei Simfonice din Barcelona și ocupă aceeași poziție în cadrul Gstaad Festival Orchestra, orchestra în rezidență a Festivalului Menuhin.

În calitate de concertmaestru invitat, a lucrat cu orchestre precum: Bamberger Symphoniker, l'Accademia di Santa Cecilia Roma, Orchestra Simfonică din Singapore, Orchestra Simfonică Radio Suedia, Orchestra Simfonică de Cameră din Leipzig, Orchestra Simfonică WDR din Köln, Orchestra Simfonică din Berna, Orchestra de Cameră din Suedia; alături de dirijori precum Jaap van Zweden, Gustavo Dudamel, Neeme Järvi, Kent Nagano, Manfred Honneck, Christoph Eschenbach.

A studiat cu Alberto Lysy și Liviu Prunaru la Academia Internațională de Muzică Menuhin din Gstaad, Elveția și la Conservatorul din Lausanne sub îndrumarea lui Pierre Amoyal.

Și-a lansat albumul de debut în 2013 la casa de discuri RCA Red Seal/Sony cu un program dedicat muzicii de concert românești interpretat împreună cu pianistul Thomas Hoppe. Recenzia Strad Magazine a afirmat că „Stănculeasa nu este niciodată în dubiu în acest program foarte solicitant – pictura sa în *Impressions d'enfance*, în special, este atât subtilă, cât și strălucitoare. O calitate tonală caldă, născută dintr-un vibrato larg, surprinde perfect... elementul(i) țigănesc...”.

Anul 2017 a adus lansarea înregistrării Pyramids, în care, împreună cu pianistul James Maddox, interpretează muzică de Nielsen, Messiaen și Enescu. Ca pedagog, Stănculeasa este în prezent profesor la Conservatorul Superior de Muzică din Barcelona (ESMUC), a fost profesor invitat la Universitatea de Muzică și Artă Dramatică din Göteborg și a condus mai multe cursuri de măiestrie în Serbia, Spania, Venezuela și Suedia.

Este fondatorul și directorul artistic al Accademia Isola Classica & Festival din Italia, un prestigios masterclass internațional fără taxe de școlarizare pentru studenții avansați. O întâlnire întâmplătoare cu asistentul lui Sergiu Celibidache, Konrad von Abel, a dus la stabilirea unei investigații intense a fenomenologiei muzicii. Acest lucru a dus la o necesitate suplimentară de a-și dezvolta mijloacele de expresie și, în 2021, a obținut un master în dirijat de orchestră la Conservatorul Regal din Mons, Belgia, sub îndrumarea lui Daniel Gazon.

Stănculeasa cântă pe un Sanctus Seraphino din 1739 care a aparținut lui George Enescu și marelui său elev Yehudi Menuhin, împrumutat de Fundația Tharice din Elveția.